

תלקיט תנ"ך כללי 12 שנות לימוד – תשפ"ו

שם התלמיד/ה: _____

ת.ז.: _____

שם המורה: _____

שם היחידה: _____

תאריך הגשה: _____

בראשית א' – ב' – סיפורי בריאה:

ענו על 3 מבין המשימות הבאות - 3 + 3 + 2 נקודות:

1. משימה למתקדמים בבינה מלאכותית ואוריינות דיגיטלית:

בראשית פרק א'

בספר בראשית מתוארת בריאת העולם ובריאת הרקיע לפי פסוק ו':

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וַיְהִי כַּכֵּן, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָרָקִיעַ, וַיִּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵתַחַת לָרָקִיעַ, וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ; וַיְהִי־כֵן"

משימה - הכנסו למנוע הבינה המלאכותית החביב עליכם לדוגמה, צ'יט GPT, ג'מיני, קלוד ועוד ובקשו פרומפט (הנחיה) ליצירת תמונה המבוססת על הפסוק המצורף.

(דוגמה לפרומפט (הנחיה) : צור תמונה בסגנון

פנטסטי/ריאליסטי/קומיקס/אימפרסיוניסטי (בחרו את המתאים לכם).

אווירה : ציינו אווירה כגון אווירה דרמטית, אווירה רוחנית, אווירה של פחד, וכו'.

- הוסיפו פרטים נוספים כרצונכם להנחיה שיצרתם.
- איך הופכים את הפרומפט לתמונה :
- הכנסו לאתר [פרטירוק](#) - לאחר הרשמה קצרה, הדביקו את הפרומפט שקיבלתם. חכו ליצירת התמונה. (אפשר להיכנס לכל אתר המייצר תמונות בינה מלאכותית כדי ליצור את התמונה)
- הורידו את התמונה למחשב, העלו לקובץ גוגל דוקס ותעדו את התמונה שקיבלתם. שאלה לתלמידים ותלמידות :

- האם התמונה המחישה את הפסוק?
האם התמונה היתה רחוקה מתיאור הפסוק?
מה דעתכם על המשימה?
(אם יש בעיות טכניות אפשר לייצר תמונות גם בטלפון הנייד).

אוריינות דיגיטלית.

תודה לשרונה לוי על הכנת המשימה.

2. תיאור בריאת האדם ותפקידו בעולם בפרק א' שונה מן התיאור שבפרק ב' .
א. הסבירו את השוני בין פרק א' ובין פרק ב' בנוגע לתיאור בריאת האדם
ובנוגע לתיאור תפקיד האדם בעולם.

ב. קראו פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ז ופרק ב', פסוק ז'
יש הטוענים כי שני התיאורים של בריאת האדם משלימים זה את זה, ויש
הטוענים כי שני התיאורים סותרים זה את זה .
לדעתכם, האם שני התיאורים של בריאת האדם משלימים זה את זה או
סותרים זה את זה? הסבירו את תשובתכם, ובססו אותה על הכתוב בשני
הפרקים .

הבעת עמדה.

3. עבודה בזוגות – אחד או אחת המשתתפים יערכו בדיקה בפרק א', והשני או

השניה בפרק ב':

קראו בראשית, פרק א', פסוקים כ"ו–כ"ט, בראשית, פרק ב', פסוקים כ'–
כ"ד וגם את דברי ג' ברזלי שלפניכם.

"ערך השוויון בין זכרים לנקבות מאפיין [...] את שני סיפורי הבריאה, אך כל אחד מהם מגיע אליו בנתיב אחר. למעשה, אפשר לראות כאן שני רבדים בשוויון האדם, הבנויים זה על גבי זה".
(ג' ברזלי, בראשית היתה משמעות, הוצאת ידיעות אחרונות – ספרי חמד, 2012 עמ' 57)

(1) הביאו ראייה אחת מסיפור הבריאה הראשון וראיה אחת מסיפור הבריאה השני המחזקות את דברי ג' ברזלי, והסבירו מדוע כל אחת מן הראיות האלה מחזקת את דבריו.

(2) הביאו ראייה אחת מסיפור הבריאה שבפרק ב' הסותרת את דברי ג' ברזלי, ונמקו מדוע ראייה זו סותרת את דבריו.

אוריינות מידע ועבודת צוות.

4. לפניכם השיר "בראשית" מאת אהוד מנור ובביצוע גבי שושן, קראו את השיר והאזינו לביצוע. לאחר מכן, כתבו האם השיר הוסיף להבנת פרקי הבריאה בבראשית: אם כן, מה הוא הוסיף? אם לא, מדוע? נמקו דבריכם. השיר מתייחס לבריאה אך גם לראשיתה של כל זוגיות. התוכלו לבסס טענה זו?

בראשית

מילים: אהוד מנור

לחן: צביקה נוי

בראשית היו שמיים
בראשית היה הים כחול
בראשית היו לי יום ולילה

שעות הרבה כמו חול (כחול)
בראשית היתה הארץ
דשא עשב רך כשי לה
בראשית
גן בעדן גן בלי שער
משמיים גשם טוב ניתך
אלוהים היה רחום עם שחר
ולמשמרת נתן הוא לי אותך
בראשית היה לי שמש
בראשית זימרו לי ציפורים
בראשית הבשיל הפרי עד ערב
תותים וגרגרים
היה לי לילה
הרוחות ניגנו (זימרו) שיר ערש (לי ולך)
בראשית
גן בעדן גן בלי שער

[השיר בביצוע גבי שושן](#)

אוריינות שפתית וחשיבה ביקורתית.

בראשית ג' – עץ הדעת, האדם האשה והנחש:

ענו על שתי המשימות הבאות – 4 נקודות לכל משימה:

1. קראו בראשית, פרק ג'.

א. קראו פסוקים א'–ז' וגם בראשית, פרק ב', פסוקים ט"ז–י"ז.

(1) לדברי הפילוסוף היווני אפלטון, כל למידה מתחילה בערעור הידע הקיים, הערעור מוביל את האדם לסקרנות, והסקרנות מובילה לתובנות חדשות. חפשו בוויקיפדיה או בצ'ט ג'י-פי-טי וכתבו בקצרה מי היה אפלטון.

הסבירו כיצד דברי הנחש לאישה גורמים לה לערעור הידע שלה, לסקרנות ולתובנות חדשות.

חיפוש מידע. אוריינות דיגיטלית.

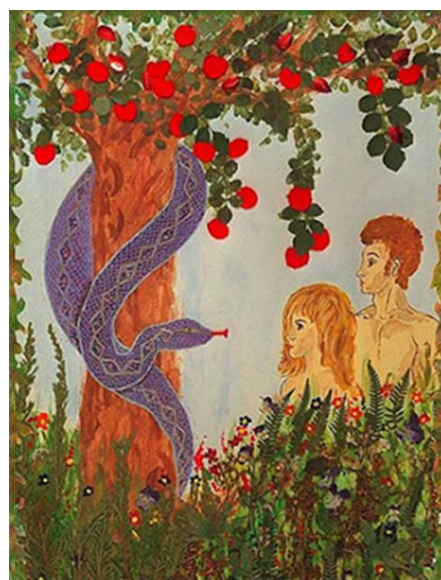
(2) הביאו שתי ראיות מפסוקים ח'–י"ג המוכיחות שהאדם ואשתו לא קיבלו עליהם אחריות למעשיהם, וראיה אחת מפסוקים כ"ב–כ"ד המוכיחה שאלוהים נקט פעולה כדי להתמודד עם אי קבלת האחריות של האדם ואשתו.

האם תוכלו לסגור על האדם ואשתו ועל המעשה שעשו?

יכולת לראות נקודת מבט של האחר ואמפתיה כלפיו.

2. לפניכם מספר תמונות הנוגעות לחטא אדם וחווה ולפרי עץ הדעת:

(1) כתבו מה בתמונה הראשונה אינו תואם את המסופר בפרק ג' על חטא עץ הדעת? מדוע, לדעתכם, שינה האמן את הסיפור? מהו המסר של התמונה השנייה ואיזו מבין התמונות מציעה הסתכלות יותר חיובית על עץ הדעת?

(2) לפניכם תמונה ובה שתי הצעות למתן תשובה לשאלה - מה היה פרי עץ הדעת. האחת היא תשובת חז"ל והאחרת תשובת המסורת הנוצרית.

מהו פרי עץ הדעת לפי היהדות והנצרות – זהו מה מתאים למי ונסו להסביר את הבחירה בפירות השונים:

חשיבה יצירתית וביקורתית והבעת עמדה.

בראשית ד' - קין והבל

קראו בראשית פרק ד' ענו על משימת המשפט **אן שתי** המשימות האחרות – משימת משפט 8 נקודות, או משימות קצרות 4 נקודות לכל אחת:

1. ערכו משפט לקין באשמת רצח/הרג הבל אחיו.
 - על קבוצת תלמידים אחת לסנגר על קין ולהביא טיעונים להקלה בעונשו.
 - קבוצה זו תכתוב כמה שיותר טיעונים לחפותו או להקלה בעונשו.
 - על קבוצת תלמידים שניה לקטרג על קין ולטעון לחומרת אשמתו.
 - קבוצה זו תכתוב כמה שיותר טיעונים לאשמתו.
- (ניתן להיעזר במקורות מידע שונים)**
- לאחר מכן מכינה כל קבוצה את כתב האישום **אן** הזיכוי שלה.
- התלמידים מציגים את הטענות שלהם מול קהל שופט שיכול להיות מורכב מחברים לכיתה, מורים נוספים ביחידה, המנהלת, עובדי חינוך-טיפול ועוד, והקהל מכריע מהו גזר הדין.
 - לפניכם דף עבודה להכנת המשפט:
- רקע- מהו האישום (רצח, הריגה בשוגג, תאונה...)**

הצגת הנימוקים והטיעונים לאישום – לפחות שני טיעונים

הצגת הנימוקים והטיעונים לזיכוי – לפחות שניים

הכרעת הדין (אשם או לא אשם) כולל נימוק

גזר הדין (מהו העונש – במידה ויש עונש - המוטל על הנאשם)

עמידה בפני קהל ועבודת צוות.

2. לפניכם שני סרטונים על סיפור קין והבל. צפו בהם והשיבו על השאלות:

קין והבל – על מה יכול אדם להרוג אדם אחר

היהודים באים – קין והבל

א. הסרטון הראשון בנוי על מדרש. בפרקנו ישנו פער מידע בנוגע לשיחה בין קין להבל בשדה שהובילה לרצח. הסרטון מציע בעקבות המדרש שלוש תשובות לשאלה על מה שוחחו האחים ומהי סיבת הרצח? מהן שלוש התשובות? איזה עוד דברים גורמים, לדעתכם, לאלימות בין בני אדם ומה ניתן לעשות כדי לצמצם אותה?

ב. התוכנית "היהודים באים" היא תוכנית שמטרתה לבקר התנהגויות של בני אדם דרך התנך או באמצעות אירועים היסטוריים. לכן הסרטון השני משנה את הסיפור המקראי. מהו השוני? מה מטרתו ואיזו מחאה הוא מבטא? האם אתם מסכימים עם המסר שלו? נמקו.

הפעלת חוש ביקורת.

3. ד, י ויאמר, מה עשית; קול דמי אחיד, צעקים אלי מן-האדמה.

קושי: האם וכיצד דם יכול לצעוק מן האדמה?

א. הכנסו למחולל התמונות החביב עליכם וצרו תמונה המתארת את הסצנה שמתוארת בפסוק.

דוגמה לפתיחת פרומפט: סגנון פנטסטי, אווירה אפלה, אדמה בצבע...
צרפו את היצירה לתלקיט ונמקו את יצירתכם. הסבירו כיצד היא עונה על השאלה ששאלנו – האם וכיצד דם יכול לצעוק מן האדמה.

שימוש בבינה מלאכותית.

תודה לשרונה לוי על הכנת המשימה.

ב. ביד ושם, המוסד להנצחת השואה, חקוק הפסוק הזה. מדוע לדעתכם בחרו ביד ושם לצטט דווקא את הפסוק הזה וכיצד הוא מתקשר לשואה?

בראשית ט' – המבול

בחרו **שתיים** מהמשימות הבאות – 4 נקודות לכל משימה:

1. לפניכם סרטון הממחיש את סיפור המבול המופיע בפרקים ו'–ט'

בבראשית. צפו בסרטון והשיבו:

האם נכון להמחיש את סיפורי התנ"ך? מה היתרונות של ההמחשה

(ציינו לפחות שניים) ומה חסרונותיה (ציינו לפחות שניים)?

[פרקי המבול ב929](#)

חשיבה ביקורתית.

2. חפשו באינטרנט (ויקיפדיה או צ'ט GPT) דוגמה לאסון אקולוגי.

(1) הסבירו כיצד התרחש האסון ולמה הוא גרם:

(2) גם בימינו ישנה בעיית אקלים. כיצד ניתן למנוע את הדרדרות מצב כדור הארץ? הציעו שלוש דרכים.

אוריינות מידע ופתרון בעיות.

3. קראו פסוקים א'–ג' וגם בראשית, פרק א', פסוקים כ"ח–ל'.

(1) ציינו שתי נקודות דמיון ונקודת שוני אחת בין הברכה שניתנה לנח ולבניו בפרק ט' ובין הברכה שניתנה לאדם בפרק א'. בססו את דבריכם על שני הכתובים.

(2) קראו גם את דברי י' גרוסמן שלפניכם.
"האדם הראשון ניצב בעולם כנציגו של האל וייעודו היה למלוך ולשלוט בעולם. במצב זה ברור שהוא אינו יכול לאכול את 'נתיניו'. אדרבה, תפקידו לדאוג לסדר שבעולם ולהרמוניה שצריכה לשרור בין כל החיות. אולם לאחר המבול ניטל מהאדם כתר מלכות; התברר שהאדם אינו בשל למלוך בעולמו של האלוהים. הוא אומנם מצוי בראש שרשרת המזון,

והחיות כולן עתידות לפחד ממנו ; הוא ראש וראשון להן בתחכמו
וביכולתו לגבור עליהן, אך אין זה אלא מורא [פחד] ; אין מדובר במלכות
של ממש".

(גרוסמן, י', בראשית – סיפורן של התחלות. הוצאת מכללת הרצוג –
תבונות, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, 2017 עמ' 193)
על פי דברי גרוסמן, הסבירו את הסיבה לשוני שציינתם בתת סעיף 1.

בראשית י"א א'-ט' - מגדל בבל

קראו בראשית י"א א'-ט'. ענו על **שתיים** מבין השאלות והמשימות הבאות 4 נקודות
לכל משימה:

1. קראו את שני הפירושים שלפניכם לפסוק ד':
רלב"ג: "שייקרא שמים על המגדל ההוא... ובזה יישאר זכר לראשונים
[לדורות הראשונים]".
הנשיא יצחק הרצוג: "את הקמת המגדל ניתן לראות כביטוי של חטא
היוהרה – הרצון של בני האדם לשים את עצמם במרכז, במקום את
הכלל".
לפי כל אחד מן הפירושים, מה הייתה מטרת בניית המגדל? הביאו
מן הפסוק ראיה שעליה מבוסס כל אחד מן הפירושים. הסבירו את
דבריכם. איזה פירוש נראה לכם יותר ? נמקו את דבריכם.

הבעת עמדה.

2. קראו פסוק ד' בבראשית י"א וגם שמואל ב, פרק ז', פסוקים ח'–ט'.

בשני הקטעים האלה מוזכרת עשיית שם.

(1) בנוגע לכל אחד מן הקטעים, כתבו מיהו הדובר המזכיר עשיית שם, והסבירו על פי ההקשר מהי המשמעות של עשיית שם בכל אחד מן הקטעים.

(2) על פי המשמעות של עשיית שם בבראשית, פרק י"א, בני האדם מוצגים בסיפור מגדל בבל באופן שלילי.

האם אתם מסכימים עם קביעה זו? נמקן את דבריכם.

אוריינות שפתית ואוריינות מידע.

3. בראשית י"א - מגדל בבל

דַּ וַיֹּאמְרוּ הֶבֶה נִבְנֶה-לָּנוּ עִיר, וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַּשָּׁמַיִם, וְנַעֲשֶׂה-לָּנוּ, שֵׁם: פֶּן-נִפּוֹץ, עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ.

קושי: מדוע בני האדם רצו להגיע לשמים?

משימה: חפשו באינטרנט את המגדל הגבוה ביותר שנבנה בימי הביניים.

(1) העתיקו את תמונת-המבנה ותארו מה אתם חושבים על המבנה. לדוגמה: האם זה מבנה מעניין? האם המבנה הפך לאתר תיירותי?

(2) בשלב הבא, חפשו באינטרנט מגדל גבוה במיוחד שנבנה במאה ה- 21 מכל העולם. צרפו את תמונתו והשיבו:

מה ההבדל בין שני הבניינים? איזה בניין יותר יפה או טוב בעיניכם?
נמקו.

חשיבה ביקורתית ואוריינות דיגיטלית.

תודה לשרונה לוי.

סה"כ לחלק זה – 40 נקודות.